

Sygn. akt: V Ca 211/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Adam Simoni

Protokolant: asyst. sędz. Ewelina Wajda

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2018 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko K. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Dębicy z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt: I C 1470/17

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w pkt I w ten sposób, że zasądza od pozwanej K. W. na rzecz powódki (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 237,37 zł (dwieście trzydzieści siedem złotych 37/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 października 2017 r. do dnia zapłaty, zaś w pozostałej części powództwo oddala,

b) w pkt II w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 137,00 zł (sto trzydzieści siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 30,00 zł (trzydzieści złotych 00/100) tytułem opłaty sądowej od apelacji i odstępuje od obciążania pozwanej kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym należnymi stronie powodowej.

SSO Adam Simoni

Sygn. akt: V Ca 211/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 kwietnia 2018 r.

(na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c.)

Wyrokiem zaocznym z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt: I C 1470/17, Sąd Rejonowy w Dębicy oddalił powództwo (...) S.A. z siedzibą w B. przeciwko K. W. o zapłatę (pkt I) oraz kosztami postępowania w kwocie 30,00 zł obciążył powoda (...) S.A. z siedzibą w B. (pkt II).

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o ustalenia faktyczne i dokonane w oparciu o te ustalenia rozważania prawne wskazane w uzasadnieniu zalegającym na k. 30-33 akt sprawy.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości oraz zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego tj.:

- art. 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w związku z art. 48 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe i art. 6 kc poprzez przyjęcie, iż ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na stronie powodowej w sytuacji, gdy powództwo zostało oparte na podstawie weksla in blanco a tym samym sprawa niniejsza nosiła charakter sprawy wekslowej powodując, iż obowiązek udowodnienia wad wypełnionego weksla, niezgodności z deklaracją wekslową czy też nieistnienia zobowiązania, bądź wykazania, iż zobowiązanie to nie opiewa na kwotę wskazaną w treści weksla zgodnie z zawartym przez strony porozumieniem obarcza stronę pozwaną a nie powodową;
- art. 77(3) kc poprzez jego niezastosowanie, polegające na odmowie waloru dokumentu załączonemu do pozwu oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy pożyczki w sposób sprzeczny z dyspozycją tego przepisu.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie tj.:

- przepisu art. 232 kpc poprzez działanie przez Sąd Orzekający za stronę pozwaną w sytuacji, gdy z treści tego przepisu wynika, iż w pierwszej kolejności to strona dowodzi swoich twierdzeń, a dopiero po wyczerpaniu środków dowodowych Sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez stronę co nie oznacza, iż procedujący może przeprowadzić całe postępowanie dowodowe za jedną ze stron,
- art. 3 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. polegające na przyjęciu, że strona powodowa miała obowiązek przedstawienia już w pozwie faktów i dowodów mających znaczenie dla ewentualnych przyszłych zarzutów, które w sprawie mogła podnieść strona przeciwna, w szczególności mających znaczenie dla oceny ewentualnego zarzutu pozwanego nieistnienia bądź zawyżenia wierzytelności, w sytuacji, gdy to strona pozwana była zobowiązana do przedstawienia dowodów w tym zakresie;
- art. 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. oraz art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe poprzez nieuwzględnienie powództwa w wypadku gdy powódka oparła swoje roszczenie na przedstawionym do zapłaty, prawidłowo wypełnionym i ważnym dokumencie wekslowym a pozwany nie złożył skutecznych wniosków dowodowych przeciwko żądaniu pozwu, a tym samym nie wykazał, że żądanie pozwu jest niezasadne;

Stawiając powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy w zaskarżonym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w innym składzie. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 37-40).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki w części zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że apelacja funkcjonująca w postępowaniu uproszczonym ma charakter apelacji ograniczonej. Apelacja ograniczona ma inne cele; jej funkcją nie jest ponowne rozpoznanie sprawy, lecz wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez sąd I instancji. Sąd apelacyjny nie rozpoznaje powództwa (roszczenia), lecz tylko ocenia trafność (słuszność) zaskarżonego rozstrzygnięcia. Różnica między apelacją pełną a ograniczoną polega zatem przede wszystkim na tym, że apelacja ograniczona nie służy – jak apelacja pełna – badaniu trafności (słuszności) zaskarżonego orzeczenia z punktu widzenia zgodności z rzeczywistością (z rzeczywistym stanem prawnym i faktycznym), lecz z punktu widzenia jego zgodności z materiałem procesowym pozostającym w dyspozycji sądu orzekającego; w centrum uwagi sądu II instancji pozostaje zaskarżone orzeczenie i ocena jego poprawności, nie zaś rozpoznanie sprawy i orzekanie *in merito*.

Rację ma skarżąca zarzucając obrazę art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w związku z art. 48 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe i art. 6 k.c. a także, w poniżej wskazanym zakresie art. 3 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. oraz art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe W tej sytuacji uzasadnione jest łączne rozważenie tak skonstruowanych zarzutów. Ustanowiony w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza zarówno zakaz wykraczania poza te granice, jak i nakaz rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków podniesionych w apelacji (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasadę prawną z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Z obowiązku tego nie wynika jednak konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji.

Niewątpliwie powódka roszczenie główne oparła na wekslu *in blanco*, a tym samym ewentualny obowiązek udowodnienia wad wypełnionego weksla, niezgodności z deklaracją wekslową w czy też nieistnienia zobowiązania, bądź wykazania, iż zobowiązanie to nie opiewa na kwotę wskazaną w treści weksla obarcza stronę pozwaną a nie powodową. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w tej kwestii, np. w orzeczeniu z 28 października 1936 roku, które w pełni zachowało aktualność: „wierzyciel wekslowy nie jest zobowiązany do udowodnienia, iż data płatności oznaczona na wekslach była zgodna z porozumieniem, przepis bowiem nakłada obowiązek udowodnienia wypełnienia weksla *in blanco* niezgodnie z umową na dłużnika, nie zaś na wierzyciela” (orz. SN z 28.10.1936r., I C 2974/25, MPHiW 1937, Nr 2, poz. 73 -75 z głosem aprobującą A. D. Szczygielskiego). Odpowiedzialność z weksla *in blanco* powstaje przez samo podpisanie i wręczenie dokumentu. Blankiet wekslowy nie musi być wypełniony w chwili złożenia na nim podpisu. Wystawca blankietu wekslowego odpowiada wekslowo wobec prawnego posiadacza blankietu wekslowego, o ile weksel został wypełniony zgodnie z jego wolą. Z chwilą wypełnienia tekstu weksla *in blanco* zobowiązany odpowiada wekslowo wobec posiadacza tak jak z weksla zwykłego. Pozwana nie wdała się w spór, nie wniosła żadnych zarzutów pod adresem przedstawionego wraz z pozwem weksla. Korespondencja zawierająca odpis pozwu wraz z wezwaniem na termin rozprawy została złożona do akt sprawy ze skutkiem doręczenia pozwanej na dzień 26 października 2017 r. na podstawie art. 135 § 1 k.p.c. w zw. z art. 139 § 1 k.p.c., wskutek niepodjęcia przez nią korespondencji po dwukrotnej, bezskutecznej awizacji.

Z tych względów apelacja powódki (...) S.A w odniesieniu do kwoty należności głównej tj. 237,37 zł zasługuje na uwzględnienie w całości.

Nie sposób jednak nie przyznać racji Sądowi I instancji, iż powódka nie przedstawiła do akt sprawy dokumentu w postaci umowy pożyczki gotówkowej zawartej w dniu 14 grudnia 2016 r. z pozwaną, z której wynikałoby, iż należne stronie powodowej od kwoty wekslowej są odsetki dochodzone pozwem w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 25 sierpnia 2017 r. Takim dokumentem nie jest w żadnym wypadku kserokopia „Wypowiedzenia umowy pożyczki” (k. 6).

Zauważyć bowiem należy, iż powództwo zostało skonstruowane w ten sposób, że strona powodowa z jednej strony domagała się należności w oparciu o weksel *in blanco*, z drugiej zaś odwołując się do stosunku podstawowego, tj. zawartej przez pierwotnego wierzyciela umowy pożyczki. Jest to niewątpliwa niespójność i niejasność powództwa.

Skoro jednak strona powodowa przedstawiła oryginał weksła in blanco wypełniony wszystkimi niezbędnymi elementami (art. 101 prawa wekslowego), a jego treść nie została zakwestionowana przez stronę pozwaną, która pozostawała bierna (doręczenie zastępcze na podstawie art. 135 § 1 k.p.c. w zw. z art. 139 § 1 k.p.c.), to nie było podstaw do nieuwzględnienia powództwa w całości co do sumy wekslowej. Nie udowodniono natomiast żądanych odsetek od tej kwoty w w/w wysokości. Stąd, mając na uwadze treść art. 48 pkt 2 prawa wekslowego w odniesieniu do weksli wystawionych i płatnych w Polsce posiadacz weksła może domagać się od zobowiązanego odsetek ustawowych od dnia płatności. Sąd Okręgowy przyjął, podzielając pogląd wyrażony w orz. SN z 23.11.2004 r., I CK 224/04, iż odsetki należne są powódce dopiero od dnia, w którym wystawca weksła mógł faktycznie dokonać oględzin weksła i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty. Ponieważ powódka nie przedstawiła dowodu doręczenia pozwanej wezwania do zapłacenia sumy wekslowej, a tym samym umożliwienia jej zapoznania się z oryginałem weksła, zatem należało uznać, że odsetki ustawowe za opóźnienie powinny być naliczane od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu, do którego załączono odpis wypełnionego weksła. Jak wynika z akt sprawy, korespondencja zawierająca odpis pozwu z załącznikami wraz z wezwaniem na termin rozprawy została złożona do akt sprawy ze skutkiem doręczenia pozwanej na dzień 26 października 2017 r. (k. 22). Tak więc odsetki ustawowe należne są począwszy od dnia 27 października 2017 r.

Z tych względów wyrok Sądu Rejonowego podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (pkt 1 wyroku). W pozostałym zakresie tj. w odniesieniu do odsetek umownych, zarówno co do okresu od 25 sierpnia 2017 r. do 27 października 2017 r., jak i wysokości ponad odsetki ustawowe za opóźnienie – apelację oddalono w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (pkt 2 wyroku).

O kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego orzeczono w pkt 1b na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2016.1667), na koszty zostały się opłata od pozwu – 30 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty zastępstwa adwokackiego – 90 zł.

Odnośnie kosztów postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekł w pkt 3 wyroku na podstawie art. 102 k.p.c. obciążając pozwaną obowiązkiem zwrotu powódce należnej opłaty sądowej od apelacji (30 zł), a odstępując od obciążania pozwanej kosztami zastępstwa procesowego strony powodowej w postępowaniu apelacyjnym. Orzekając w powyższy sposób Sąd Okręgowy miał na uwadze charakter sprawy, jej przebieg, okoliczność, iż apelacja powódki nie była uzasadniona w pełnym zakresie, a także nieporównywalnie słabszą pozycję ekonomiczną pozwanej od pozycji zajmowanej na rynku przez stronę powodową będącą spółką prawa handlowego.

SSO Adam Simoni